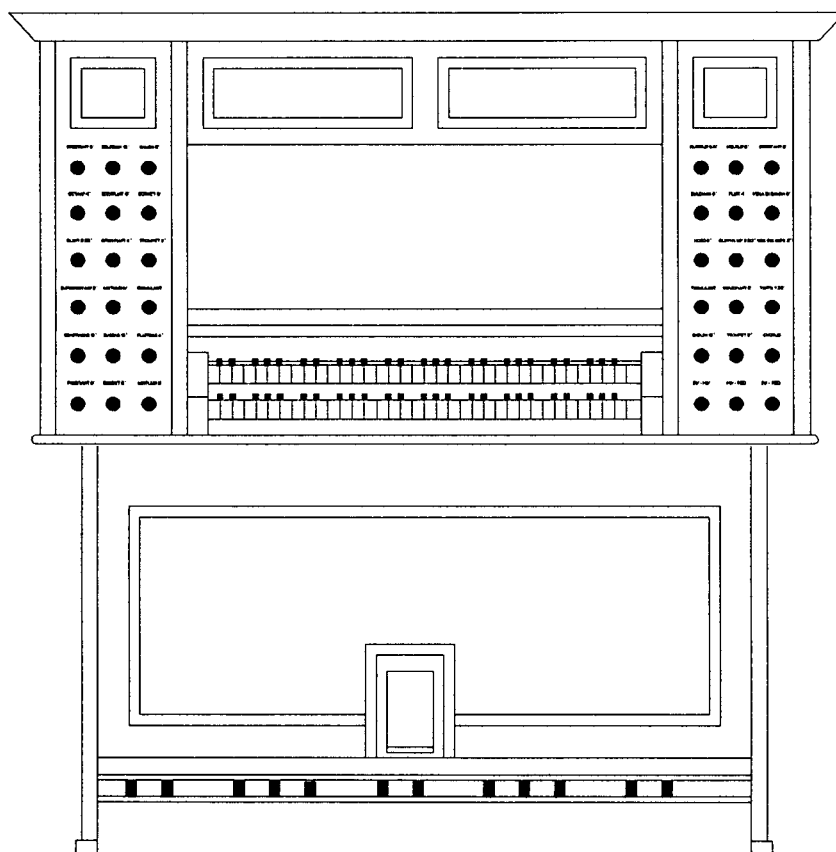

JOHANNUS

Handleiding Positief 10

JOHANNUS Orgelbouw b.v.

Morsestraat 28 - 6716 AH Ede - Tel. (0318)637403 - Fax (0318)622238

Inhoud

Een kort geschiedenis overzicht	4
Algemeen	5
Verlichting	5
Pedaal	5
Netspanning	6
Netschakelaar	6
Volume	6
Transposer	6
Pitch	7
Akoestiek	7
Tremulanten	7
Koppels	7
Chorus	7
Midi	8
Zweltrede	8
Hoofdtelefoon	8
Het Registreren	9
Onderhoud	9
Externe Aansluitingen	10
Midi	10
Akoestiek	10
Aux	10
Garantie	10
Technische Gegevens	11
Dispositie	
Aantekeningen	13

Inhoud

Een kort geschiedenis overzicht	5
Algemeen	7
Verlichting	7
Pedaal	7
Netspanning	8
Netschakelaar	8
Volume	8
Transposer	8
Pitch	9
Akoestiek	9
Tremulanten	9
Koppels	9
Chorus	10
Midi	10
Zweltrede	10
Hoofdtelefoon	10
Het Registreren	11
Onderhoud	11
Externe Aansluitingen	12
Midi	12
Akoestiek	12
Aux	12
Garantie	12
Technische Gegevens	13
Registratievoorbeelden	
Voorbeelden 21 Stemmen	14
Ruimte voor eigen registraties 21 Stemmen	15
Aantekeningen	18

Een kort geschiedenis overzicht

Hoewel JOHANNUS ORGELBOUW een relatief jong bedrijf is, kan het bogen op een ruime ervaring in het bouwen van elektronische klassieke orgels.

Het begon in een kelderruimte met het bouwen van kerkorgels, waarvan het eerste werd uitgeleverd op 4 maart 1971. Al vrij spoedig daarna werden studie-orgels aan het assortiment toegevoegd.

Er was veel vraag naar dit nieuwe instrument, dat het studeren van klassieke- en lithurgische muziek voor veel meer orgel-enthousiasten mogelijk maakte. (immers niet iedereen had de mogelijkheid regelmatig in de kerk te kunnen en te mogen spelen).

Door de snel stijgende produktie was de werkruimte al gauw te klein en verhuisde men in 1972 naar een pand in Veenendaal. Hier werden de studie-orgels type S, HII, en HIII, en de kerkorgels type KII, KIIB, KIIC, en KIIC gebouwd.

In 1976 durfde men het aan om een eigen bedrijf te laten bouwen, waarmee de wensen van zowel artistiek- als produktiegerichte mensen in vervulling konden gaan.

Zo werd binnen het bedrijf een complete concertzaal gemaakt die, geheel volgens de moderne opvattingen "multi-functioneel" was, dat wil zeggen dat deze zaal behalve voor het geven van concerten, ook gebruikt kon (en kan) worden voor het demonstreren van kerkorgels, en voor het vóór-intoneren van deze orgels. Dit houdt in dat kerkorgels hier klank-technisch op een grote ruimte worden ingesteld, zodat dit enige uren kan schelen bij het intoneren in de kerk zelf.

Het nieuwe bedrijf in Ede werd op 12 maart 1976 geopend door de organist Feike Asma, naar wie de concertzaal tot zijn eigen verrassing ook werd genoemd, uit erkentelijkheid voor de waardevolle adviezen die hij JOHANNUS ORGELBOUW heeft gegeven die hebben bijgedragen bij het leggen van de basis van de karakteristieke "JOHANNUS"-klank.

Tot op de dag van vandaag bouwen wij met veel inzet en genoegen een uitgebreide serie "grote" en "kleine" orgels die inmiddels in de gehele wereld bekend zijn geworden.

JOHANNUS ORGELBOUW wenst u veel muzikaal genoegen met uw orgel.

Inleiding

U bent de bezitter geworden van een JOHANNUS Positief 10, een instrument met een enorme klankrijkdom en ongekende combinaties. Omdat de bediening van deze instrumenten gelijk zijn is deze handleiding geschikt voor beide modellen. Achterin deze handleiding vindt u wel verschillende registratie-voorbeelden. Hierbij is ook enige ruimte overgelaten voor het noteren van uw eigen combinaties.

Wij hopen dat dit orgel, samen met deze handleiding, een goed uitgangspunt zal zijn voor vele jaren van muzikaal genoegen.

Algemeen

Daar de luidsprekers van de Positief 10 aan de bovenzijde van de orgelkast zijn gemonteerd, raden wij u ten zeerste af dingen op het orgel te zetten. Dit zal de klankafstraling belemmeren en beschadiging van de luidsprekers is niet ondenkbaar!

Verlichting

De Positief 10 heeft ingebouwde pedaal- en lessenaarverlichting. Deze verlichting gaat automatisch aan als u het orgel inschakeld.

Pedaal

Het pedaal van uw orgel werkt met magneetschakelaars. De magneetschakelaars bevinden zich (aan de buitenkant niet zichtbaar) achter de zwarte pedaalplank van het orgel. De magneten zijn aan de voorkant in de pedaaltoetsen gemonteerd. Wanneer een pedaaltoets wordt ingedrukt, activeert de magneet in de pedaaltoets de magneetschakelaar achter de zwarte pedaalplank. **Het pedaal moet daarom goed onder het orgel worden geschoven**, om uitvallen van het pedaal te voorkomen.

Netspanning

Controleer, voor u het orgel aansluit, of de netspanning welke vermeld staat op de serienummerplaat, gelijk is aan die van uw wandcontactdoos. De serienummerplaat bevindt zich links onder de manualen.

Netschakelaar

Met de netschakelaar kan het orgel in- of uitgeschakeld worden. Wanneer het orgel aanstaat, brandt het rode controle-lampje in de netschakelaar. Enkele seconden nadat u het orgel heeft aangezet schakelen de eindversterkers automatisch in.

U vindt de netschakelaar rechts boven de lessenaar, achter de lat van de lessenaarverlichting.

Volume

Het totale volume van het orgel is instelbaar met de regelaar VOLUME. Deze volumeregeling is onafhankelijk van de stand van het zwelpedaal.

U vindt de volumeregelaar boven de lessenaar achter de lat van de lessenaarverlichting.

Transposer

De TRANSPOSER geeft u de mogelijkheid om het orgel te transponeren, d.w.z. u kunt met deze keuzeschakelaar drie maal een halve toon hoger of lager stemmen. In de stand **0** staat het orgel op de normale stemming: A = 440 Hz (Mits de PITCH-knop in de middenstand staat). De TRANSPOSER kan vooral van pas komen bij het samenspelen met andere instrumentalisten of met zangers/zangeressen die een bepaald muziekstuk graag hoger of lager spelen dan de eigenlijke muzieknotatie aangeeft.

U vindt de TRANSPOSER-schakelaar boven de lessenaar, achter de lat van de lessenaarverlichting.

Pitch

Met de PITCH-knop kunt u het orgel traploos een kwart toon omhoog of omlaag stemmen. In de middenstand staat de stemming op A=440 Hz (Mits de Transposer in de "0"-stand staat).

U vindt de PITCH-knop boven de lessenaar, achter de lat van de lessenaarverlichting.

Akoestiek

Het digitale akoestiek-effect zorgt voor een ruimtelijke weergave van de orgelklank. Dit effect kunt u instellen met behulp van een volume-regelaar en een keuzeschakelaar.

Met de volume-regelaar AKOESTIEK kan het volume van het akoestiek-effect worden ingesteld.

Met de keuzeschakelaar AKOESTIEK 1-2-3-4-5-6 kan een keuze gemaakt worden uit zes verschillende nagalmprogramma's, die verschillen in lengte en helderheid.

Om het akoestiek-effect uit te schakelen dient u de volume-regelaar AKOESTIEK geheel linksom te draaien.

U vindt de Akoestiek-keuzeschakelaar en volume-regelaar boven de lessenaar, achter de lat van de lessenaarverlichting.

Tremulanten

De beide manualen hebben gescheiden tremulanten. Bij het gebruik van de koppels worden de tremulanten van de desbetreffende manualen meegekoppeld naar het hoofdwerk en/of het pedaal.

Koppels

Het orgel bezit twee pedaalkoppels en een klavierkoppel. Dit houdt in dat u door het inschakelen van de/een pedaalkoppel(s) de registers van het hoofdwerk en/of het zwelwerk ook op het pedaal kunt bespelen. Met de klavierkoppel kan het zwelwerk aan het hoofdwerk gekoppeld worden. De registers van het zwelwerk kunnen dan ook op het hoofdwerk bespeeld worden.

Chorus

Met de CHORUS-regelaar kunt u de verschillende toongeneratoren licht ontstemmen ten opzichte van elkaar. Hierdoor ontstaat, als u met gekoppelde manualen speelt, een lichte zweving waardoor het orgel "breder" gaat klinken.

Midi

MIDI is de afkorting van **M**usical **I**nterface for **D**igital **I**nstruments. Dit betekent dat u d.m.v. Midi verschillende instrumenten aan elkaar kunt koppelen. Met andere woorden: u kunt verschillende instrumenten op hetzelfde moment bespelen. Zo kunt u b.v. spelend op uw Johannus orgel een synthesizer of expander laten meespelen.

Midi stuurt geen audio-signaal via de connectors! Het Midi-signaal 'vertelt' het aangesloten instrument of apparaat alleen welke toets is ingedrukt en hoelang. Tevens worden registratiewisselingen e.d. doorgegeven.

Zweltrede

Met de zweltrede kan het volume van het zwelwerk worden ingesteld. Het volume van het hoofdwerk en pedaal is niet met de zweltrede te beïnvloeden. Wel is het totaalvolume in te stellen (zie "Volume").

Hoofdtelefoon

De hoofdtelefoonaansluiting is stereo uitgevoerd en geschikt voor hoofdtelefoons met een impedantie tot 2000 Ohm. Bij gebruik van een laag-ohmige hoofdtelefoon (8 Ohm), kan het zijn dat u het volume te hard vindt. U kunt dan met de regelaar VOLUME het voor u juiste volume instellen. Bij gebruik van de hoofdtelefoon op het orgel worden de luidsprekers van het orgel automatisch uitgeschakeld. De verschillende kanalen worden nu gelijkmatig verdeeld over de twee kanalen van de hoofdtelefoon.

U vindt de hoofdtelefoonaansluiting links onder de klavieren.

Het Registreren

Het registreren is een wezenlijk onderdeel van het orgelspel. Waarschijnlijk is het ook één van de moeilijkste begrippen om duidelijk te maken, omdat het in grote mate afhankelijk is van de persoonlijke smaak van de organist(e). Als u geen ervaring heeft in het registreren, zult u echt tijd nodig hebben om al de mogelijkheden van uw orgel te leren kennen. Achterin deze handleiding staan een aantal registratievoorbeelden. Hierin ziet u dat op het pedaal een 16-voets labiaal (b.v. SUBBAS 16') meestal de basis is, terwijl dit op de manualen vrijwel altijd een 8-voets labiaal (b.v. ROERFLUIT 8') is. Vanuit deze basis wordt de registratie verder opgebouwd. Het verdient aanbeveling om zoveel mogelijk binnen een "registergroep" of "koor" te combineren. Zo bestaat een prestantenkoor onder meer uit: PRESTANT 8', OCTAAF 4', SUPEROCTAAF 2' en MIXTUUR. Een fluitenkoor bestaat ondermeer uit: HOLPIJP 8', FLUIT 4' en WOUDFLUIT 2'. Voorbeelden van een goede en fraaie registercombinaties zijn b.v. PRESTANT 8' met OCTAAF 4' of van HOLPIJP 8' met FLUIT 4'. De "vulstemmen" (alle stemmen die geen hele voetmaat-aanduiding hebben) komen als kroon op de combinatie 8', 4', 2' registers. Tongwerken zijn te gebruiken als solostemmen of als aanvulling op het volle werk. Nogmaals, laat uw eigen smaak de belangrijkste raadgever zijn. Weet de registers te gebruiken zoals een schilder zijn kleuren, steeds weer verschillende combinaties, waarbij u de functie van de zweltrede, koppels en tremulanten niet moet vergeten.

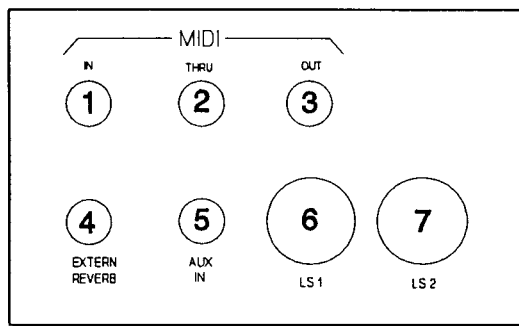
Onderhoud

Het meubel is deels afgewerkt met houtfineer en deels met massief hout. U kunt het meubel droog afnemen met een gewone stofdoek of met een vochtige doek of zeem, en het daarna droogwrijven met een niet-pluizende doek. Wij raden het gebruik van meubel- of teakolie af, omdat dit een schadelijke invloed op de lak kan hebben. Direct zonlicht kan het meubel doen verkleuren. Dit geldt in het bijzonder voor blank eiken meubels. De toetsen kunt u behandelen als het meubel. Kleine krasjes, die op den duur door het bespelen van het instrument kunnen ontstaan, kan men wegwerken met autopolish. Probeer **NOOIT** vlekken te verwijderen met agressieve vloeistoffen als thinner, aceton e.d. Deze zullen uw instrument onherroepelijk beschadigen.

Op de achterzijde van het orgel (vanaf de achterzijde gezien rechts onder) bevinden zich een aantal z.g. DIN-aansluitingen. De functies van deze aansluitingen worden hieronder beschreven.

Midi

- Nr.1 Midi-In: Voor het ontvangen van Midi-codes vanaf andere instrumenten.
Nr.2 Midi-Thru: Voor het doorgeven van binnenkomende Midi-codes.
Nr.3 Midi-Out: Voor het verzenden van Midi-codes naar andere instrumenten.

Akoestiek (AK-4)

- Nr.4 Deze aansluiting is bestemd voor het aansluiten van een JOHANNUS (digitale) 4-kanalen akoestiek. Dit is een systeem dat d.m.v. 4 losse luidsprekerboxen, in de ruimte waar het orgel staat, de ruimtewerking van een concertzaal of kathedraal creëert.

Aux-In

- Nr.5 Deze ingang is bedoeld om het geluid van een extern apparaat via de versterkers van het orgel te laten horen. Zo kunt u b.v. een expander, die u via de Midi-Connector met het orgel laat meespelen, laten klinken via de luidsprekers van het orgel.

De connectors nr. 6 en 7 zijn alleen van toepassing als er een extern luidsprekerfront is aangesloten.

Garantie

U heeft bij de aankoop van uw JOHANNUS orgel een garantiekaart gekregen. Lees de garantiebepalingen zorgvuldig door en stuur zo spoedig mogelijk het onderste deel van de garantiekaart naar JOHANNUS ORGELBOUW B.V. te EDE. Nogmaals willen wij uw aandacht vestigen op het feit dat veranderingen aan het orgel of ondeskundige behandeling de garantie kunnen doen vervallen.

Technische Gegevens Positief 10

		21 stemmen
Digitaal Gesampelde Stemmen		21
Manualen (C-c'''' 5 octaven)		2
Pedaal (C-f' 30-tonig recht)		●
Koppels		3
Tremulanten		2
Versterkers (elk 40 watt)		6
Luidsprekers		6
Zwelpedalen		1
Houten Zweltrede		●
Generaal Volume Regeling		●
Chorus		●
Akoestiek Programma's		6
Akoestiek Volume Regeling		●
Pitch		●
Transposer		●
Pedaalverlichting		●
Lessenaarverlichting		●
Bank met muziekberging		●
Afmetingen (cm)	Hoogte	159
	Breedte	160
	Diepte zonder pedaal	72,5
	Diepte met pedaal	100,5
Externe Aansluitingen		
Hoofdtelefoon		stereo
Midi	In	●
	Thru	●
	Out	●
Akoestiek aansluiting		●
Aux - ingang		●

26/03/04

POSITIEF-10

DISPOSITIE NEDERLANDS

SPEELHULPEN

ZWELWERK- HOOFDWERK
HOOFDWERK- PEDAAL
ZWELWERK PEDAAL
TREMULANT HOOFDWERK
TREMULANT ZWELWERK
CHORUS

PEDAAL

SUBBAS 16 vt
PRESTANT 8 vt
GEDECKT 8 vt
KLAROEN 4 vt

HOOFDWERK

PRESTANT 8 vt
ROERFLUIT 8 vt
OCTAAF 4 vt
QUINT $2\frac{2}{3}$ vt
SUPEROCTAAF 2 vt
MIXTUUR IV-VI st
TROMPET 8 vt

ZWELWERK

BOURDON 16 vt
HOLPIJP 8 vt
VIOLA DI GAMBA 8 vt
VOX CELESTE 8 vt
OPENFLUIT 4 vt
NASARD $2\frac{2}{3}$ vt
WOUDFLUIT 2 vt
TERTS $1\frac{3}{5}$ vt
RUISPIJP II-III st
HOBO 8 vt

Aantekeningen
